

RECONSTITUIREA CRIMELOR CU MOBIL DIVERS

HORAȚIU
MANDAȘESCU
U

Uciderea unei persoane, indiferent de mobil sau împrejurări, nu aduce decât durere și suferință, atât pentru familia victimei, cât și pentru făptuitori și apropiații lor, motiv pentru care ideal ar fi ca actul criminal să fie evitat, să nu se întâmple. Dar violența, agresivitatea, impulsivitatea, „sângele fierbinte” fac parte din structura umană și, astfel, la momentul propice declanșării „pandaliei” inevitabilul se produce.

Crima cu premeditare, dinainte pregătită, este la fel de des întâlnită în criminalistică precum și cea spontană, comisă întâmplător (ocazional), în urma unor stări tensionate mai vechi sau mai noi, de cele mai multe ori greu de anticipat, combinate adesea cu alcoolul stimulator.

Nu ne-am propus să reconstituim traseul criminal, de la momentul deciziei suprimării vieții victimei și până la cel al punerii în aplicare a acesteia, eventual ce urmează și după crimă, nici să analizăm multitudinea de mobiluri și resorturi intime care conduc la actul ucigaș, ci vom încerca să ne punem „în pielea” criminaliștilor-anchetatori, chemați să dezlege tainele omorurilor comise în diverse împrejurări. Pentru cititorii avizați, cunoscători ai domeniului criminalisticii, facem precizarea că termenul de RECONSTITUIRE nu va fi folosit în accepțiunea sa clasică de procedeu probator (prevăzut și de codul de procedură penală) constând în reproducerea în tot sau în parte a faptelor comise în împrejurările date, ci în sensul de refacere a tabloului criminal, ca un puzzle, compus din mai multe piese, încercând a explica și anumite mecanisme ale crimelor, dezvăluind mobilurile care au stat la baza lor.

În ceea ce privește mobilul crimei, acesta diferă de la caz la caz: de la banalul (numai „banal” nu e pentru criminalist) interes material (omorul în scop de jaf) și până la stări psihice complicate, cauzate de gelozie, ură, dorință de răzbunare etc, există o serie întregă de trăiri și atitudini care generează, înlesnesc sau însoțesc actul criminal. Toate acestea trebuie cunoscute și examinate atent de organele judiciare pentru corecta încadrare juridică a faptelor și preîntâmpinarea repetării lor în viitor. Sunt numeroase cazurile în care un criminal nedescoperit sau nedovedit la timp și lăsat în libertate comite noi crime, provocând mai multă durere și suferință. Sau dacă crima a fost atribuită altei persoane, ca în „cazul Țundrea”, de pildă, când adevăratul asasin, încurajat parcă de neputința anchetei (deși existau suficiente indicii de a-l suspenda), a mai săvârșit un omor, stabilindu-se ulterior că tot el l-a comis și pe cel pentru care Țundrea Ilie Marcel ispășise deja 12 ani de închisoare, nevinovat (cazul ar merita o dezbatere mai amplă).

Reputatul polițist și scriitor Traian Tandin, alias „COMISARUL T. T.”, povestește în cartea sa „Cei mai odioși 100 criminali români” un caz cutremurător, mai puțin cunoscut publicului larg, petrecut în 1974, când șoferul Eugen Grigore din Iași a ucis 24 de persoane de etnie rromă, călcându-i intenționat cu camionul pe care-l conducea. Într-o nefericită zi de lucru, venind acasă de la autobaza unde muncea, și-a găsit soția și cei trei copii ai săi „măcelăriți” în casa incendiată de membrii unui clan de rromi din zonă, îndeletniciți cu colectarea sticlelor goale și a fierului vechi, veniți la furat. „Pierzându-și mințile”, cel în cauză a luat camionul de la serviciu și, cu acesta, a intrat cu viteză

maximă în șatră, zdrobind tot ce a întâlnit în cale, situație în care au pierit 24 de oameni, dintre care mulți copii și femei.

Cazul a fost trecut sub tăcere de autoritățile vremii pentru a nu risca un conflict inter-etnic (neconvenabil regimului), iar ucigașul, condamnat pe viață, a executat pedeapsa într-un „ospiciu” (de unde avea să se elibereze după 28 ani „cu mintea răvășită”, ajungând în stradă, „boschetar”).

Ineficiența autorităților de atunci și poate chiar un soi de complicitate cu răufăcătorii l-au adus pe șoferul ieșean în postura de „a-și face singur dreptate”, aspect ce poate fi valabil și azi, dacă organele judiciare nu acordă atenția cuvenită cauzelor, condițiilor și împrejurărilor care determină, favorizează sau înlesnesc asemenea crime și nu iau măsuri de prevenire corespunzătoare.

De maximă însemnătate pentru investigarea criminalistică a omorului este cercetarea la fața locului, ce se efectuează în echipă de organele competente specializate (procurori, polițiști, medic legist, plus alte forțe, după caz). Cu acest prilej, se procedează la căutarea și identificarea urmelor care să prefigureze tabloul criminal, contactul dintre victimă și agresor, pentru ca apoi să se facă dovada faptelor. De precizat că, încă de la cercetarea la fața locului, în raport cu cele găsite acolo, criminaliștii elaborează primele versiuni de anchetă privitoare la autori, modul de operare, mobilul crimei și alte circumstanțe ale crimei, pe care, în continuare, investigația judiciară le aprofundează și clarifică, pentru justa soluționare a cauzei. Totodată, interpretând cele constatate la fața locului, pot fi descoperite și așa numitele (în limbaj de specialitate) „împrejurări negative”, adică urme care în mod normal ar trebui să existe acolo, sau care, din contră, în logica evenimentului, apar nejustificat, ceea ce, de regulă, trădează înscenarea sau reclamația nefondată. În toate cazurile soldate cu moartea, chestiunea de prim ordin este dacă e vorba de o crimă, o sinucidere sau un accident. Adesea, pentru disimularea omorului în sinucidere ori accident, autorii recurg la o serie de „manevre” pentru derutarea organelor judiciare și orientarea anchetei pe alte piste care să-i absolve de răspundere.

De pildă, cu prilejul unei cercetări la fața locului efectuată într-o cauză în care victima a fost găsită în apropierea unei căi ferate, tăiată de tren, dar fără prea multe urme de sânge în jur, s-a constatat de către medicul legist din echipă că leziunile vitale au fost produse în altă parte, după care cadavrul a fost mutat pe șina de tren pentru a părea un accident feroviar. Fără a intra în detalii tehnice (care țin de medicina legală) este de menționat că specialiștii criminaliști, coroborând lipsa sângelui în cantități mari (specifice unei asemenea spețe) cu alte urme găsite acolo (urme de târâre), au stabilit cu certitudine că curmarea vieții s-a produs în alt loc, nu cu mult timp înainte și că în momentul trecerii trenului persoana era deja decedată. Ulterior, investigațiile au confirmat că făptașul, după ce a comis crima, a așezat cadavrul pe calea ferată din apropiere, cu scopul de a se sustrage răspunderii penale, versiunea inițială elaborată de anchetatori fiind deci corectă.

La fel, în cazul morților prin spânzurare sau ștrangulare (asfixii mecanice) se produc leziuni caracteristice, care, bine stabilite și interpretate, pot conduce la concluzia că a fost vorba de un omor sau de o sinucidere. Ștrangularea se face prin strângerea progresivă a gâtului cu un laț acționat din exterior și este consecința unui omor, în timp ce spânzurarea constă în atârănarea corpului într-un ștreang (în care se produce asfixia prin acțiunea propriului corp) și este, de obicei, urmarea sinuciderii. Diferența o face, în principal, șanțul specific, care la ștrangulare apare în treimea medie a gâtului, are traiect orizontal, adâncimea uniformă și este complet (neîntrerupt), pe când șanțul de spânzurare este situat circular în treimea superioară a gâtului, cu traiectul oblic, îndreptat spre regiunea nodului, de adâncime neuniformă și întrerupt în partea opusă nodului. Într-un caz de omor în care criminalul a încercat să-l disimuleze într-o sinucidere, după ce a ucis victima, a pus-o într-un ștreang special confecționat, cu intenția deturnării anchetei, dar criminaliștii și medicul legist prezenți la fața locului, examinând cu atenție leziunile existente pe cadavru, au sesizat imediat încercarea de a abate cercetarea pe o pistă falsă, aspect și el confirmat de investigațiile ulterioare. Tot așa și în cazul morții prin împușcare cu armă de foc (pistol), se poate stabili științific dacă e vorba de omor sau sinucidere examinând urmele secundare ale tragerii. Dacă pe pielea victimei, în zona cuprinsă între degetul mare și cel arătător sunt prezente urme de pulbere arsă (funingine), aceasta denotă că e vorba de sinucidere. Lipsa acestor urme de pe mâna persoanei

ucise duce la ipoteza unui asasinat. Astfel, punerea în mâna persoanei decedate sau muribunde a armei crimei de către ucigaș este sesizată de către criminaliști, care-și dau seama de înscenare.

Multitudinea situațiilor existente la fața locului, diversitatea urmelor și obiectelor găsite în câmpul infracțional fac posibilă reconstituirea mentală a tabloului criminal și, pe baza primelor evaluări - efectuate corect, cu profesionalism - se poate determina cercul de suspecți iar în continuare, adâncind investigația, să fie descoperiți făptuitorii și dovedite crimele săvârșite.

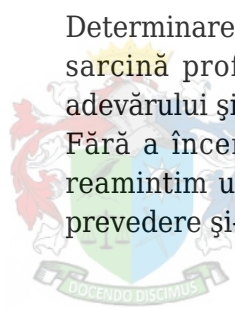
Profesionalismul, pasiunea și abnegația criminaliștilor, dublate de o dotare tehnică tot mai bine pusă la punct fac ca, până la urmă, nicio crimă, oricât de complicată ar fi, să nu rămână neelucidată.

Zilele acestea a făcut vâlvă un caz dramatic, care a șocat întreaga țară, în care un afacerist de origine turcă, aflat în trafic cu autoturismul proprietate personală, a fost oprit regulamentar pentru un control de rutină, de către un lucrător al poliției rutiere. După ce a simulat oprirea, în momentul în care agentul s-a apropiat de vehicul pentru formalitățile de rigoare conducătorul auto a demarat în trombă, luându-l pe capotă pe subofițer și proiectându-l pe caldarâm, părăsind în viteză locul incidentului. Polițistul a fost grav rănit și, în ciuda eforturilor medicilor de la Spitalul de Urgență, după câteva zile a decedat. Din această clipă, încadrarea juridică s-a schimbat din vătămare corporală gravă în omor, speța impresionând întreaga opinie publică și mass-media, care a mediatizat intens cazul.

Ancheta va trebui să stabilească ce resorturi intime l-au împins pe criminal să ia viața omului legii, în condițiile în care nu se cunoșteau dinainte. Iată cum mobilul crimei, ce trebuie determinat în fiecare caz în parte, servește la corecta încadrare juridică, în raport cu care se aplică sancțiunea cuvenită.

Determinarea mobilului crimei și reconstituirea integrală a tabloului infracțional constituie nu doar o sarcină profesională a anchetatorului, ci și o datorie de onoare, contribuind astfel la aflarea adevărului și înfăptuirea actului de justiție.

Fără a încerca să-i intimidăm pe criminali, sau de a le subestima ingeniozitatea criminală, le reamintim un vechi principiu al criminalisticii, că „nu există crima perfectă” și oricâte măsuri de prevedere și-ar lua, lasă urme și, într-un final, tot vor fi descoperiți și pedepsiți.

ROMÂNIA

*Independența
prin Cultură*